

Zorgroutes interne en externe zorgstructuur in basisscholen

Versie oktober 2013

Inhoud

1. Inleiding CJG en zorgroutes gemeenten Westerkwartier
2. Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
3. Criteria zorgroutes
4. Uitgangspunten
5. Zorgroute Passend onderwijs en Zorg voor Jeugd:
 - a. Interne zorgstructuur: Signaleren en (eerste) beoordeling
 - b. Externe Zorgstructuur: Toeleiding naar het CJG
 - c. Toeleiding Multidisciplinair overleg
 - d. Wat te doen als ouders niet open staan voor hulp?
 - e. Urgentie of crisis

1. Inleiding

Doel van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is het bieden van snelle, effectieve en afdoende hulp aan kinderen/jongeren en hun ouders/opvoeders: een sluitende aanpak, waarbij de coördinatie van hulpverlening en begeleiding een essentieel onderdeel is.

Als leidraad om te komen tot deze sluitende aanpak in de gemeenten van het Westerkwartier is de zorgroute van Noordenveld gehanteerd, gebaseerd op het Drents Ketenmodel Jeugd en Gezin.

De zorgroutes zoals beschreven in dit document hebben betrekking op de basisscholen. Het betreft de zorgroutes van kinderen en ouders in deze basisscholen (daar waar kinderen en ouders komen) die geen kernpartner in het CJG zijn, maar wel een belangrijke samenwerkingspartner van het CJG.

Kernpartners in het CJG zijn:

- GGD-JGZ
- Noordermaat Maatschappelijk Werk
- Bureau Jeugdzorg
- Jongerenwerk en
- MEE

In de zorgroute wordt gesproken over de CJG- medewerker of contactpersoon. In de basisschool is dat de sociaal verpleegkundige of schoolarts van de GGD.

2. Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Iedere professional die werkt met kinderen of volwassenen moet van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport werken met de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Het is een stappenplan dat gevolgd moet worden als er vermoedens van kinder mishandeling of huiselijk geweld zijn.

De meldcode heeft 5 stappen en is geïntegreerd in onderliggende zorgroute:

- Stap 1: in kaart brengen van signalen.
- Stap 2: collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.
- Stap 3: gesprek met de cliënt.
- Stap 4: wegen van het geweld of de kindermishandeling.
- Stap 5: beslissen: hulp organiseren of melden.

Zie ook: 'meldcode VWS' in de App-store.

3. Criteria voor zorgroutes

- Eenvoudig te hanteren (keep it simple).
- Duidelijkheid; verantwoordelijkheden en bevoegdheden moeten helder zijn.
- Snelheid van handelen moet bevorderd worden als dit in het belang van het kind is.
- Het CJG draagt zorg voor terugkoppeling naar de signaleerder en indien nodig naar de huisarts in afstemming met de ouder(s)/opvoeders of de jongere. De terugkoppeling gaat over dat het signaal opgepakt is en in principe niet over of en wat de zorg is.

4. Uitgangspunten

- Zorgen over kinderen worden zoveel mogelijk *direct* besproken met de ouders.
- De samenwerking met het CJG wordt standaard in de schoolgids van de basisscholen vermeld.
- Er is een vaste contactpersoon in de basisschool die de contacten met het CJG onderhoudt. Dit is meestal de intern begeleider, die met naam en toenaam bekend is bij het CJG.
- Er is per basisschool een vaste contactpersoon vanuit het CJG en bij vakantie of ziekte een vaste vervanger. Dit is voor de basisscholen de sociaal verpleegkundige van de GGD. De contactpersoon van het CJG heeft op reguliere basis overleg ten behoeve van:
 - Informatie voorziening
 - Adviezen
 - Ondersteuning en consult
 - Overdracht en terugkoppeling**N.B.: dit overleg vervangt niet de stappen in de zorgroute!**
- De basisscholen zijn op de hoogte van alle voorlichtingsactiviteiten die op aanvraag vanuit het CJG kunnen plaatsvinden.
- De aanmelding naar het CJG gebeurt bij voorkeur via een warme overdracht vanuit de basisscholen.
- De ouders/opvoeders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk en worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij een hulpverleningsplan.
- De basisscholen schakelen het CJG in wanneer de gesignaleerde problematiek de verantwoordelijkheid van de eigen organisatie overstijgt.
- Het CJG brengt de situatie van het kind en/of het gezin verder in kaart en draagt zorg voor het inzetten van de juiste interventie.
- Het CJG onderhoudt zodanige contacten met Bureau Jeugdzorg dat indien indicatiestelling voor zorgvormen nodig is, deze snel afgegeven kan worden door BJZ. Het CJG en de basisscholen leveren samen met de ouders de daarvoor benodigde informatie aan.

5. ZORGRROUTE PASSEND ONDERWIJS- ZORG VOOR JEUGD

a. Interne zorgstructuur: signaleren en (eerste) beoordeling

Situatie:

Er is zorg vanuit de eerste hand op de basisschool (de groepsleerkracht).

STAP 1 (MELDCODE STAP 1)

De leerkracht maakt zich zorgen of heeft twijfels /vragen over de ontwikkeling of opvoeding van een kind. De leerkracht bespreekt deze zorg intern met de duo- partner of een collega. (De contactpersoon van) het CJG kan geconsulteerd worden wanneer er onzekerheid is over de ernst van het signaal. Het kan gaan om signalen van vermoeidheid, slaperigheid, te laat komen, veel verzuim, wondjes, blauwe plekken, voeding etc.

STAP 2

De leerkracht gaat een kort gesprek met de ouders aan om te checken of ouders de zorg herkennen. Direct zorg delen en het gesprek aangaan met de ouders houdt alles prettig en open. De leerkracht maakt een notitie in het leerlingendossier: wanneer is met wie gesproken, wat is er besproken, welke afspraken zijn er gemaakt.

STAP 3 (MELDCODE STAP 2)

De zorgen omtrent het kind zijn niet weggenomen door het gesprek met de ouders. De leerkracht meldt dit bij de IB-er, samen bespreken zij waarover de leerkracht zich zorgen blijft maken. Vanaf dit punt in de zorgroute neemt de IB-er de regie en zorgt voor de verslaglegging in het leerlingendossier.

Stap 4

Afhankelijk van de aard van de zorgen en de situatie onderneemt de IB-er een actie:

- a) De IB-er gaat zelf het kind observeren in de klas
- b) De IB-er voert consultatief overleg met het CJG

STAP 5 (MELDCODE STAP 3)

De IB-er en de leerkracht besluiten dat de zorgen in een op zichzelf staand gesprek met de ouders moeten worden besproken. In dit gesprek wordt ook besloten of er afstemming gezocht wordt via de Verwijsindex ZVJG. De zorgcoördinatoren van ZvJG kunnen, om misverstanden te voorkomen, consultatief benaderd worden over het wel/niet verzoeken tot afstemming. De onderliggende afwegingen worden vastgelegd in het leerlingendossier.

STAP 6

De basisschool deelt de zorg met de ouders en informeert hen over het verzoek tot afstemming in ZvJG. Dit gesprek wordt altijd gevoerd door de leerkracht samen met IB-er of de directeur. Wanneer in het gesprek duidelijk wordt dat de ouders het signaal serieus nemen en stappen gaan ondernemen (bijv. inloopsprekuren CJG), wordt ook direct een concrete afspraak gemaakt over hoe en wanneer de ouders een terugkoppeling geven aan de IB-er of de directeur. De richtlijn is dat de ouders binnen 2 tot 3 weken terugkoppelen naar de basisschool hoe het thuis gaat. Het voeren van het gesprek met de ouders en de terugkoppeling naar de IB-er of de directeur van de basisschool, is in dit geval een adequate en afdoende verwerking van de ontstane zorg om een kind.

Als de ouders de basisschool niet hebben geïnformeerd na de afgesproken termijn, treedt de IB-er zelf in contact met de ouders.

STAP 7 (MELDCODE STAP 4)

Wanneer in het gesprek met de ouders duidelijk wordt dat alleen het betreffende gesprek niet afdoende is omdat er (nog) geen hulpverlening is, worden er direct afspraken gemaakt over het vervolg. De ouders wordt geadviseerd een afspraak te maken met het CJG.

b. Externe Zorgstructuur: toeleiding naar het CJG

STAP 8

De IB-er informeert de contactpersoon CJG over bovengenoemde aanmelding door een ouder(paar).

STAP 9

De ouder(s) maken rechtstreeks een afspraak met de CJG-contactpersoon. Deze afspraak kan plaatsvinden op school, thuis of op het CJG.

De inhoud van de hulpverlening door het CJG is maatwerk. Een intake met de ouders en het geven van opvoedondersteuning kan soms voldoende zijn. In andere situaties is het noodzakelijk om het kind zelf te zien en/of te spreken.

STAP 10

De CJG-er geeft op hoofdlijnen een terugkoppeling aan de IB-er. Dit gaat over dat er een contact is geweest en niet wat het contact is geweest. In ieder geval wordt duidelijk dat er iets wordt gedaan en hoe de voortgang is. Deze terugkoppeling kan telefonisch gebeuren of tijdens een overleg op de basisschool.

Wanneer de hulpverlening of ondersteuning is afgerond wordt dit ook teruggekoppeld aan de IB-er. Ook wordt gemeld of/dat er afstemming gezocht is via de Verwijsindex ZvJG.

STAP 11

De IB-er koppelt intern terug naar de leerkracht.

c. Toeleiding multidisciplinair overleg CJG

STAP 12

Op basis van de professionele inschatting van de CJG-medewerker wordt het signaal besproken in het multidisciplinair overleg.

Dit is aan de orde wanneer:

- De CJG-er zo snel mogelijk het verzoek tot afstemming met meerdere disciplines wil bespreken omdat er een vermoeden is van meervoudige problematiek.
- Het inzetten van eigen expertise ontoereikend is gebleken, waardoor overleg met meerdere disciplines gewenst is

De ouders moeten hier toestemming voor geven.

STAP 13 (MELDCODE STAP 5)

De CJG-er meldt aan de IB-er dat er afspraken over interventies zijn gemaakt (niet wat de inhoud van de interventies is). In ieder geval wordt duidelijk dat er iets wordt gedaan en hoe de voortgang is.

Wanneer de school een rol kan spelen in de begeleiding, hulpverlening of ondersteuning (vanzelfsprekend binnen de eigen verantwoordelijkheid en competentie) dan wordt deze betrokken bij de planmatige ondersteuning.

d. Wat te doen als ouders niet open staan voor hulp?

Tijdens STAP 6 en 7 kan duidelijk worden dat ouders het signaal niet (h)erkennen en niet openstaan voor hulpverlening of begeleiding. In deze situatie wordt er altijd een afstemming gezocht via de Verwijsindex ZvJG.

De basisschool maakt zich zorgen omdat de interventies geen effect hebben, maar vindt geen weerklank bij de ouders

- De IB-er kan het signaal anoniem inbrengen bij het CJG voor consultatie of advies
- De IB-er zoekt contact met het CJG of BJZ om samen met de school een motiveringsgesprek te voeren met de ouders

De basisschool maakt zich blijvend zorgen omdat interventies geen effect hebben, de ontwikkeling van het kind wordt ernstig belemmerd of de veiligheid van het kind is in het geding. De ouders staan niet open voor hulp.

- De directeur van de basisschool doet een melding bij het AMK conform de Meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld en het protocol kindermishandeling van de eigen organisatie. De ouders moeten op de hoogte worden gebracht van deze melding: een professional kan in principe geen anonieme melding doen bij het AMK, alleen bij ernstige bedreigingen. Er kan wel anoniem advies worden gevraagd.

e. Urgentie of crisis

Urgentie: dreigende maatschappelijke escalatie ; binnen 24 uur moet er contact zijn met CJG/BJZ omdat de ontwikkeling van het kind ernstig wordt bedreigd; een crisis kan mogelijk worden voorkomen door het CJG in te schakelen

- Wanneer de zorgen rondom een kind escaleren, neemt de directeur van de basisschool- in overleg met de ouders- telefonisch contact op met het CJG. Binnen 24 uur vindt er een eerste overleg plaats tussen het CJG en de ouder(s).

Crisis: er is sprake van een direct levensbedreigende situatie omdat de veiligheid van het kind in gevaar is

- De directeur van de basisschool neemt telefonisch contact op met:
- De crisisdienst van Bureau Jeugdzorg Groningen
 - 112 (o.a. politie)
 - De huisarts